

C-415/02. sz. ügy

Az Európai Közösségek Bizottsága

kontra

Belga Királyság

„Tagállami kötelezettségzegés – Közvetett adók – 69/335/EGK irányelv – T?kefelhalmozás – T?zsdei ügyleteket terhel? adó – Bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhel? adó”

Az ítélet összefoglalása

Adórendeletek – Jogszabályok harmonizálása – T?kefelhalmozást terhel? közvetett adók – Az új értékpapírok jegyzését és az új bemutatóra szóló értékpapírok birtokbaadását megadóztató nemzeti jogszabályok – Megengedhetetlenség

(69/335 tanácsi irányelv, 11. cikk)

Az a tagállam, amely

- gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, t?keemelés vagy kötvénykibocsátás során el?állított új értékpapír jegyzésére a „t?zsdei ügyleteket terhel? adót” vet ki, és
- amennyiben gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, t?keemelés vagy kötvénykibocsátás során el?állított új értékpapírokról van szó, a belföldi vagy külföldi nyilvános t?kealapokra vonatkozó, bemutatóra szóló értékpapír birtokbaadásakor a „bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhel? adót” vet ki,

a 85/303/EGK tanácsi irányelvvvel módosított, a t?keemelést terhel? közvetett adókról szóló 69/335/EGK tanácsi irányelv 11. cikkéb?l – amely megszabja többek között, hogy a tagállamok semmilyen adót nem vetnek ki, amely a részvények, üzletrészek, illetve egyéb hasonló jelleg? értékpapírok, illetve azokat megtestesít? okiratok el?állításával, kibocsátásával, t?zsdei bevezetésével, forgalomba hozatalával vagy kereskedelmével függ össze, függetlenül a kibocsátó személyét?l [helyesen: a részvények, tagsági jogokat megtestesít? értékpapírok, illetve egyéb hasonló jelleg? értékpapírok, el?állításával, kibocsátásával, t?zsdei bevezetésével, forgalomba hozatalával vagy kereskedelmével függ össze, függetlenül a kibocsátó személyét?l] – ered? kötelezettségeit nem teljesíti.

Még ha igaz is ugyan, hogy az említett rendelkezés nem említi kifejezetten a szóban forgó értékpapírok els? megszerzését vagy birtokbaadását, annak engedélyezése, hogy adót vagy illetéket vessenek ki az újonnan kibocsátott értékpapírok els? megszerzésére vagy a bemutatóra szóló értékpapíroknak a kibocsátásuk során történ? birtokbaadására mégis azt eredményezné, hogy magát az értékpapír kibocsátását adóztatná meg, mivel ez a t?kefelhalmozás szempontjából ugyanazon átfogó ügylet szerves részét képezi.

(vö. 32., 46-47., 53. pont és a rendelkezés rész)

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2004. július 15. (*)

„Tagállami kötelezettségzegés – Közvetett adók – 69/335/EGK irányelv – Tkefelhalmozás – Tzsdei ügyleteket terhelő adó – Bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhelő adó”

A C-415/02. sz. ügyben,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli: R. Lyal és C. Giolito, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Belga Királyság** (képviseli: A. Snoecx, meghatalmazotti minőségben, segítője: B. van de Walle de Ghelcke ügyvéd)

alperes ellen

annak megállapítása iránt benyújtott keresete tárgyában, hogy mivel a Belga Királyság

– gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, tkeemelés vagy kötvénykibocsátás során elállított új értékpapír Belgiumban történő jegyzésére a tzsdei ügyleteket terhelő adót vet ki, és

– amennyiben gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, tkeemelés vagy kötvénykibocsátás során elállított új értékpapírokról van szó, a belga vagy külföldi nyilvános tkealapokra vonatkozó, bemutatóra szóló értékpapír birtokbaadásakor a bemutatóra szóló értékpapír átadását terhelő adót vet ki,

nem teljesítette az 1985. június 10-i 85/303/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 156., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 122. o.) módosított, a tkeemelést [helyesen: tkefelhalmozást] terhelő közvetett adókról szóló, 1969. július 17-i 69/335/EGK tanácsi irányelv (HL L 249., 25. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 11. o.) 11. cikkéből eredő kötelezettségeit,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, C. Gulmann és R. Schintgen (előadó), F. Macken és N. Colneric bírák,

főtanácsnok: A. Tizzano,

hivatalvezető: M.-F. Contet főtanácsos,

tekintettel az előadó bíró jelentésére,

a f?tanácsnok indítványának a 2004. január 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követ?en, meghozta a következ?

Ítéletet

1 A Bíróság Hivatalához 2002. november 19-én benyújtott keresetlevelével az Európai Közösségek Bizottsága az EK 226. cikk alapján keresetet indított annak megállapítása iránt, hogy mivel a Belga Királyság

– gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, t?keemelés vagy kötvénykibocsátás során el?állított új értékpapír Belgiumban történ? jegyzésére a t?zsdei ügyleteket terhel? adót vet ki, és

– amennyiben gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, t?keemelés vagy kötvénykibocsátás során el?állított új értékpapírokról van szó, a belga vagy külföldi nyilvános t?kealapokra vonatkozó, bemutatóra szóló értékpapír birtokbaadásakor a bemutatóra szóló értékpapír átadását terhel? adót vet ki,

nem teljesítette az 1985. június 10-i 85/303/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 156., 23. o.; magyar nyelv? különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 122. o.) módosított, a t?keemelést terhel? közvetlen adókról szóló, 1969. július 17-i 69/335/EGK tanácsi irányelv (HL L 249., 25. o.; magyar nyelv? különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 11. o., a továbbiakban: 69/335 irányelv) 11. cikkéb?l ered? kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

2 A 69/335 irányelv 11. cikke kimondja:

„A tagállamok semmilyen adót nem vetnek ki, amely

a) értékt?zsdei megjelenéssel, kibocsátással, jegyzésre engedélyezéssel függ össze, s amely a piacon elérhet?vé vagy forgalomképesé teszi a részvényeket és más hasonló jelleg? értékpapírokat, vagy az ilyen értékpapírokat megtestesít? bizonyítványokat, függetlenül a kibocsátótól [helyesen: a részvények, tagsági jogokat megtestesít? értékpapírok, illetve egyéb hasonló jelleg? értékpapírok, illetve azokat megtestesít? okiratok el?állításával, kibocsátásával, t?zsdei bevezetésével, forgalomba hozatalával vagy kereskedelmével függ össze, függetlenül a kibocsátó személyét?l];

b) hitel, beleértve az államkötvényeket, amelyet adósságlevelek vagy más forgalomképes értékpapírok kibocsátásával vesznek fel, függetlenül a kibocsátótól, vagy a kapcsolódó formai követelményekt?l; vagy amely értékt?zsdei megjelenéssel, kibocsátással, jegyzésre engedélyezéssel függ össze, amely m?veletek a piacon elérhet?vé vagy kereskedelemre alkalmassá teszik az ilyen adósságleveleket vagy más forgalomképes értékpapírokat [helyesen: a kötvény vagy más átruházható értékpapír kibocsátása útján felvett hitelekkel – beleértve az államkötvényeket is –, valamint e kötvények, illetve egyéb átruházható értékpapírok el?állításával, kibocsátásával, t?zsdei bevezetésével, forgalomba hozatalával vagy kereskedelmével függ össze, a kibocsátó személyét?l, valamint az irányadó formai követelményekt?l függetlenül].”

3 A 69/335 irányelv 12. cikke el?írja:

„A 10. és 11. cikktől függetlenül, a tagállamok kivethetik a következőket:

a) illetékek értékpapírok átruházására, átalánydíjas formában vagy másként;

[...]”

4 A Bizottságnak a 69/335 irányelv elfogadását megelőző, 1964. december 14-i javaslatához [COM(64) 526 végleges] fűzött indokolása a következőképpen fogalmaz:

„A [tűkmozgásokra kivetett közvetett] adók között megkülönböztethetők egyrésztől azok, amelyek a tűkefelhalmozást terhelik, másrésztől azok, amelyek az értékpapírügyleteket terhelik. A jelen irányelvtervezet a tűkefelhalmozást terhelő adókra vonatkozik, amely kategóriába a társaságok saját tűkéjére kiróható tűkeilleték, a nemzeti értékpapírokra kivetett adó, a külföldi értékpapíroknak a nemzeti piacon történő bevezetésére vagy kibocsátására kivetett adó és egyéb, hasonló jellegű közvetett adók tartoznak. Ami az értékpapírügyleteket terhelő közvetett adókat illeti, mint amilyenek a tűzsidei ügyleteket terhelő adók, azok későbbi irányelvtervezet tárgyát képezik. Így a javaslat ezekre nem vonatkozik.”

5 A Bizottság által 1976. április 2-án elterjesztett, az értékpapírügyleteket terhelő közvetett adókra vonatkozó tanácsi irányelvjavaslat (HL C 133., 1. o., a továbbiakban: 1976-os irányelvjavaslat) 2. cikkének (1) bekezdése értelmében adóköteles „az értékpapírok visszterhes átruházása vagy megszerzése, amennyiben az ügyletet egy tagállam vagy harmadik állam területén valamely tagállamban illetésséggel rendelkező fél köti. Minden értékpapír-átruházás vagy tűszerzés különálló, adóköteles ügyletet képez.”

6 Az 1976-os irányelvjavaslat 4. cikkének (1) bekezdése elírja:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy a következő ügyleteket mentesítsék az adó alól:

a) értékpapírok kibocsátása és az értékpapírok első megszerzése a kibocsátás folyamán,

[...]”

7 Az 1976-os irányelvjavaslat mellékletének V. része megállapítja, hogy „[e]zen irányelv alkalmazásában értékpapír kibocsátása alatt az értékpapír kibocsátó általi átruházása értendő, ideértve a tartalékok tűkésítése során végzett átruházást is.”

A nemzeti szabályozás

8 A code des taxes assimilées au timbres (az illetékhez hasonló adókról szóló belga törvénykönyv, a továbbiakban: CTAT) tartalmazza a jelen ügyben releváns azon belga jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a bejegyzési, a jelzalog- és a nyilvántartási illetékekről szóló törvényt, az illetékről szóló törvényt és az illetékhez hasonló adókról szóló törvényt módosító 1965. április 14-i törvényből erednek (*Moniteur belge*, 1965. április 24., 4430. o.).

9 A CTAT 120. cikke elírja:

„A tűzsidei ügyleteket terhelő adó hatálya alá tartoznak a Belgiumban megkötött vagy teljesített alábbi, belga vagy külföldi értékpapírra vonatkozó ügyletek:

- 1) minden vétel, eladás és általánosabban minden visszterhes átruházás vagy megszerzés;
- 2) minden, a jegyző részére nyilvános kibocsátás, nyilvános tájékoztató, nyilvános ajánlat vagy

eladás alapján történ? átruházás.”

10 A CTAT 120. cikkének 2. pontja és 121. cikkének (1) bekezdése értelmében t?zsdei ügyleteket terhel? adó kerül kivetésre a részvények és kötvények jegyz? részére történ? átadásakor. Az adó mértéke 0,07 és 1 % között változik.

11 A CTAT 126?1. cikkének 1. pontja mentesíti a t?zsdei ügyleteket terhel? adó alól azon ügyleteket, amelyek során nem befektetési vállalkozás valamely fél vagy saját javára közvetít vagy szerz?dik.

12 A CTAT 159. cikkének els? és második bekezdése a következ?képpen fogalmaz:

„A bemutatóra szóló értékpapírok átadására kivetett adó hatálya alá tartozik minden belga vagy külföldi bemutatóra szóló értékpapír átadása.

Átadás alatt az értékpapír minden birtokbaadása értend?, amely az alábbi jogcímenek történik:

- 1) jegyzés;
- 2) visszterhes megszerzés;
- 3) névre szóló értékpapír bemutatóra szóló értékpapírrá való átalakítása;
- 4) hitelintézetnél, t?zsdénél, vagyonkezel? társaságnál vagy a Caisse interprofessionnelle de dépôts et de virements de titres-nél (elszámolóház és központi értéktár) letétbe helyezett értékpapírok felvétele.”

13 A CTAT 163. cikkének 1. pontja kimondja, hogy az értékpapír visszterhes átruházás alapján történ? átadása mentes a bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhel? adó alól, amennyiben valamely fél javára nem befektetési vállalkozás közvetít vagy szerz?dik.

14 A CTAT 120. cikkének 1. és 2. pontja, valamint 159. cikke, amelyek a t?zsdei ügyleteket terhel? adó, illetve a bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhel? adó hatályát határozzák meg, nem tesznek különbséget az értékpapírok kibocsátása és a már létez? értékpapírokkal végzett származékos ügyletek között.

A pert megel?z? eljárás

15 Mivel a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a t?zsdei ügyleteket és a bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhel? adók ellentétesek a 69/335 irányelv 11. cikkével, 1999. május 10-i levelében felszólította a Belga Királyságot, hogy két hónapon belül terjessze el? észrevételeit.

16 A belga kormány 1999. augusztus 2-i levelében tájékoztatta a Bizottságot álláspontjáról, amely szerint a két kérdéses adó a 69/335 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozik.

17 Ezt a választ a Bizottság nem találta kielégít?nek, így 2000. január 26-án indokolással ellátott véleményt küldött a Belga Királyságnak, amelyben felhívta arra, hogy az értesülését?l számított két hónapon belül tegye meg a szükséges intézkedéseket a véleményben foglaltaknak való megfelelés érdekében.

18 A belga kormány 2000. március 29-i levelében a Bizottság tudomására hozta, hogy álláspontját fenntartja, és egyeztet? tárgyalás megtartását kérte ez utóbbi képvisel?ivel. Ez a tárgyalás, amelyet 2000. december 14-én tartottak meg, nem hozott eredményt, így a Bizottság a

jelen kereset benyújtásáról döntött.

A keresetről

19 A Bizottság fenntartja, hogy mivel a Belga Királyság a tőzsdei ügyleteket és a bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhelő adókat az új értékpapírokra is kivetette, ezzel megsértette a 69/335 irányelv 11. cikkét, amely megtiltja a tagállamoknak, hogy különösen az értékpapírok kibocsátására bármely formában adót vessenek ki.

A tőzsdei ügyleteket terhelő adóra vonatkozó kifogásról

A felek érvelése

20 A Bizottság szerint a tőzsdei ügyleteket terhelő adó ellentétes a 69/335 irányelv 11. cikkével, mivel társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, tőkeemelés vagy kötvénykibocsátás folyamán elállított új értékpapírok jegyzését terheli.

21 A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a belga kormány állításával ellentétben a fenti adó nem tartozik a 69/335 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése a) pontjában meghatározott kivételek közé, amelyek – mint az adómentességet előíró szabály alól felmentő kivételek – szigorúan értelmezendők, és nem alkalmazhatók az újonnan elállított értékpapírokra. Ez a rendelkezés valóban lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy adót vessenek ki az értékpapírok átruházására, azonban az „átruházás” kifejezés feltételezi, hogy a kérdéses értékpapírok már az átruházási ügyletet megelőzően más tulajdonoshoz tartoztak. Ezt az értelmezést erősíti meg egyrészt az 1964. december 14-i irányelvjavaslat, másrészt a Bíróság ítélkezési gyakorlata (lásd a 36/86. sz., Dansk Sparinvest ügyben 1988. február 2-án hozott ítéletet [EBHT 1988., 409. o.] és a 15/88. sz., Maxi Di ügyben 1989. május 25-én hozott ítéletet [EBHT 1989., 1391. o.]), amelyekből következik, hogy a tagállamok nem jogosultak a tőketársaságokat – a 69/335 irányelv 11. cikkében meghatározott ügyletek tekintetében – az irányelv 12. cikkében felsorolt adókon és illetékeken túlmenően megadóztatni.

22 Az „értékpapírok kibocsátása” kifejezéssel kapcsolatban a Bizottság arra hivatkozik, hogy ezt a kifejezést nem lehet úgy értelmezni, hogy az átfogja az értékpapírok első átruházását, mivel az ilyen értelmezés megfosztaná tartalmától a 69/335 irányelv 11. cikkében foglalt tilalmat. Az értékpapírok kibocsátását nem lehet elválasztani jegyzőik általi megszerzésüktől, és a kibocsátás adóztatásának tilalma a Bíróság C-31/97. és C-32/97. sz., FECSA és ACESA egyesített ügyekben 1998. október 27-én hozott ítélete (EBHT 1998., I-6491. o.) 18. és 19. pontjaiban foglaltak alapján az egész ügyletre vonatkozik, ami magában foglalja az értékpapírok jegyzőik általi megszerzését.

23 A Bizottság vitatja az 1976-os irányelvjavaslat 4. cikke (1) bekezdésének a belga hatóságok szerinti értelmezését. A belga kormány előadásával ellentétben, noha ez a rendelkezés az értékpapírok kibocsátásának, valamint azok első megszerzésének adóztatását tiltja, az ilyen tilalom akkor sem értelmezhető annak jeleként, hogy a 69/335 irányelv 11. cikke szerint a két aktus elválna egymástól, vagy az csak a kibocsátást érintené. Ellenkezőleg, az e rendelkezésben foglalt tilalomnak egy másik irányelvjavaslatban való megismétlését a világosságra való törekvés indokolja. Így az „értékpapírok első megszerzése a kibocsátás folyamán” csak az említett 11. cikkben előírt tilalom tartalmát világítja meg.

24 A tőzsdei ügyleteket terhelő adó hatályát illetően a Bizottság arra hivatkozott, hogy az a körülmény, hogy bizonyos ügyletek nem tartoznak ezen adó alá, még nem igazolja a 69/335 irányelv 11. cikkének megsértését. Hozzáfelel, hogy a belga kormány által előadottakkal ellentétben a tőzsdei ügyleteket terhelő adó tárgya nem korlátozódik az értékpapírügyletek tőzsdei

megbízás alapján történő végrehajtására. Mindenesetre annak értékelése során, hogy ezen adó összeegyeztethető-e az említett rendelkezéssel, nem vehető figyelembe sem a befektetési vállalkozásoknak a jelen adó által sújtott ügyletekben való közreműködése, sem az adózó személye.

25 A belga kormány úgy véli, hogy az értékpapírok elállítását követő első átruházás adóztatása nem ellentétes a 69/335 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontjával.

26 A belga kormány szerint a 69/335 irányelv 11. cikkében foglalt „kereskedelem” kifejezés használata szükségszerűen arra utal, hogy egy sor korábbi átruházásnak kell léteznie. Ezen ügyletek mindennemű adóztatásának tilalma rendkívül széles területet ölelne fel, amit mindazonáltal korlátozni kellene az ezen irányelv 12. cikkének (1) bekezdésében foglalt azon kivételek által, amelyek alapján az értékpapírok átruházásának adóztatása megengedett.

27 A belga kormány szerint nem fogadható el a „kibocsátás” fogalmának a Bizottság általi értelmezése, valamint az a felfogás sem, miszerint az átruházás egy korábbi tulajdonos meglétét feltételezi. Az „értékpapírok kibocsátása” kifejezés nem foglalja magában az értékpapírok jegyzéki általi, első megszerzését, hanem az azokat kibocsátó társaság tevékenységére korlátozódik.

28 Az 1976-os irányelvjavaslatból az következik, hogy az „értékpapírok kibocsátása” ezen értékpapírok első átruházását jelenti, és nem foglalja magában azok első megszerzését. Mivel ezt a javaslatot sohasem fogadták el, a tagállamok számára megengedett, hogy az értékpapírok első megszerzését adóztassák. Egyébként a C-236/97. sz. Codan-ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletből [EBHT 1998., I/8679. o.] is kiderül, hogy a 69/335 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt „átruházás” kifejezést tágan kell értelmezni, és hogy az értékpapírok valamennyi átruházása, beleértve a tőzsdén történő átruházásokat is, ugyanazon szabályozási rendszer hatálya alá tartozik, és az e rendelkezésben előírt kivételek körébe esik.

29 A belga kormány arra hivatkozik, hogy bár az 1976. évi irányelvjavaslat 4. cikkének (1) bekezdése ellentétes a 69/335 irányelv 11. cikkében foglalt tilalommal, a benne foglalt, az értékpapírok kibocsátása és megszerzése közötti megkülönböztetésből az következik, hogy csak a kibocsátást nem szabad adóztatni. Ez a tilalom nem érinti a második ügyletet, amely az előbbi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában előírt kivétel alá esik.

30 Ezzel kapcsolatban a belga kormány hozzáteszi, hogy a fent hivatkozott Dansk Sparinvest és Maxi Di ügyekben hozott ítéletekből az következik, hogy a 69/335 irányelv 11. cikkében szereplő adóztatási tilalom csak a tőketársaságok, azaz a kibocsátók tekintetében irányadó, és az a tény, hogy a befektetőket vagy az első megszerzőket adófizetésre kötelezik, nem ellentétes ezzel a rendelkezéssel. Tehát a belga jogszabályok az értékpapírok kibocsátását – mint átfogó ügyletet – ténylegesen mentesítik, mivel a tőzsdéi ügyleteket terhelő adónak kizárólag a befektetők az alanyai.

A Bíróság álláspontja

31 A Bizottság első kifogásával kapcsolatban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a 69/335 irányelv 11. cikkének a) pontja megtiltja minden olyan adó kivetését, amely a részvények, tagsági jogokat megtestesítő értékpapírok, illetve egyéb hasonló jellegű értékpapírok, illetve azokat megtestesítő okiratok elállításával, kibocsátásával, tőzsdéi bevezetésével, forgalomba hozatalával vagy kereskedelmével függ össze, függetlenül a kibocsátó személyétől.

32 Még ha igaz is, hogy amint azt a belga kormány is hangsúlyozza, az említett rendelkezés nem említi kifejezetten a részvények, tagsági jogokat megtestesítő értékpapírok, illetve egyéb hasonló jellegű értékpapírok első megszerzését, valójában – ahogyan azt a főtanácsnok

indítványának 14. pontjában kifejtette –annak engedélyezése, hogy az újonnan kibocsátott értékpapírok első megszerzésére adót vagy illetéket vessenek ki azt eredményezné, hogy magát az értékpapír kibocsátását adóztatnák meg, mivel ez a tőkefelhalmozás szempontjából ugyanazon átfogó ügylet szerves részét képezi. Az értékpapírok kibocsátása önmagában nem elegendő, hanem csak attól a pillanattól van értelme, amikor valaki meg is szerzi az értékpapírokat.

33 A 69/335 irányelv 11. cikke a) pontjának hatékony érvényesülése ezért feltételezi, hogy e rendelkezés értelmében a „kibocsátás” magában foglalja az értékpapírok kibocsátásuk során történő első megszerzését is.

34 Ezt a megállapítást a Belga Királyság által felhozott érvek nem kérdőjelezik meg.

35 Először azon érvet illetően, amely szerint ez az ügylet nem tartozik az e rendelkezésben foglalt tilalom hatálya alá, mivel a 69/335 irányelv 11. cikkének a) pontja nem érinti kifejezetten az értékpapíroknak a kibocsátást követő első megszerzését, meg kell állapítani, hogy egyrészt az 1976-os irányelvjavaslatnak az értékpapírok „kibocsátás folyamán” történő első megszerzését említő 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján az értékpapírok első megszerzése az értékpapírok kibocsátásának – mint általánosabb ügyletnek – szerves és elválaszthatatlan része. Másrészt az a tény, hogy a Bizottság – adott esetben a fent hivatkozott 11. cikk a) pontjának értelmezésében vagy alkalmazásában tapasztalt eltérésekre való tekintettel – az azonos ügyletekre vonatkozó irányelvek egységes alkalmazását kívánta biztosítani, amikor az „értékpapírok kibocsátása” kifejezésnek pontosabb definíciót adott, nem befolyásolja azt a megállapítást, miszerint az értékpapírok kibocsátás során történő első megszerzését gazdasági szempontból úgy kell tekinteni, hogy az e kibocsátás részét képezi.

36 Másodsor, ami azt az érvet illeti, amely szerint a tőzsdei ügyleteket terhelő adó nem tartozik a 69/335 irányelv hatálya alá, mivel az említett adó alanyai nem a jelen irányelv által érintett tőketársaságok, hanem a befektetők, elegendő azt megállapítani, hogy a tőkeilletéken, illetve az ezen irányelv 12. cikkében említett illetékeken és adókon túlmenő adóztatás tilalma kizárólag a kifejezetten felsorolt tőkeügyletekre vonatkozik, az adózó személyének meghatározása nélkül.

37 Harmadszor azon érvet illetően, amely szerint a tőzsdei ügyleteket terhelő adó a 69/335 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti, értékpapírok átruházására kivetett adó, és így az e rendelkezésben rögzített kivétel hatálya alá esik, hangsúlyozni kell, hogy mint minden kivételt, ezt is szigorúan kell értelmezni, és annak nem lehet az a következménye, hogy megakadályozza azon elv hatékony érvényesülését, amelyetől eltérést enged.

38 A 69/335 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő „átruházás” fogalmának a belga kormány által támogatott értelmezése megakadályozná ezen irányelv 11. cikke a) pontjának hatékony érvényesülését úgy, hogy a kibocsátási ügyletre – amely e rendelkezés szerint a tőkeilletéken túlmenően nem vehető alá más adóztatásnak vagy adónak – éppen amiatt lehetne adót vagy illetéket kivetni, mivel az újonnan kibocsátott értékpapírokat kibocsátásukkor szükségszerűen a megszerzőre „ruházzák át”.

39 Ennek megfelelően az értékpapírok első megszerzését azok kibocsátása folyamán nem lehet a 69/335 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „átruházásnak” tekinteni, és ezért az első megszerzést terhelő adó nem tarthat az e rendelkezésben megállapított kivétel hatálya alá.

40 E megfontolások alapján megállapítható, hogy amennyiben a tőzsdei ügyleteket terhelő adót olyan új értékpapírokra vetik ki, amelyeket társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, tőkeemelés vagy kötvénykibocsátás folyamán állítanak elő, az a 69/335 irányelv 11.

cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett adóztatásnak minősül, amit e rendelkezés tilt.

41 A Bizottság első kifogása ezért megalapozott.

A bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhelő adóra vonatkozó kifogásról

A felek érvelése

42 A Bizottság eljuttatja, hogy az általa a tőzsdei ügyleteket terhelő adóval kapcsolatban felhozott érvek értelemszerűen irányadók a bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhelő adó esetére is. Kijelenti azonban, hogy ez utóbbi csak annyiban ellentétes a 69/335 irányelv 11. cikkével, amennyiben az értékpapírok átruházását a kibocsátás folyamán terheli.

43 A belga kormány először is arra hivatkozik, hogy a Bizottság nem támasztotta alá kellőképpen a bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhelő adónak a 69/335 irányelv 11. cikkével való összeegyeztethetlenségét. Nem elegendő hivatkozni a tőzsdei ügyleteket terhelő adó kapcsán kifejtett érvelésre, mivel e két adónem természeténél fogva nagymértékben különbözik egymástól.

44 A belga kormány hangsúlyozza, hogy emellett a bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhelő adó, amelynek célja, hogy visszaszorítsa az értékpapírok birtokbaadását, és ösztönözze az értékpapírok letétbehelyezését, figyelembe veszi a 69/335 irányelv 11. cikkében előírt tilalmat, mivel csak az értékpapírok birtokbaadásának megadóztatására kerül sor. Ez az ügylet önálló, és független az értékpapírok kibocsátásától. Ugyanis nem kerül sor ezen adó kivetésére, ha a kibocsátott értékpapírok névre szólóak, dematerializáltak, vagy ha azokat valamely pénzügyintézetnél letétbe helyezték. Egyebekben a bemutatóra szóló értékpapírok átadását – a 69/335 irányelv 11. cikkének értelmében – nem lehet ezen értékpapírok „forgalomba hozatalának” vagy velük folytatott „kereskedelemnek” minősíteni.

45 A belga kormány végül arra hivatkozik, hogy a bemutatóra szóló értékpapírok átadásának adóztatása a 69/335 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő kivétel hatálya alá tartozik, mivel az „átruházás” fogalma a Bíróság – a fent hivatkozott Codan-ügyben hozott ítéletben szereplő – értelmezése szerint egyaránt átfogja az értékpapírok tulajdonjogának átszállását és birtokbaadását.

A Bíróság álláspontja

46 Meg kell állapítani, hogy a Bizottság kifogása a bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhelő adó olyan esetekben való kivetésére korlátozódik, amikor az az értékpapíroknak a kibocsátásuk során történő birtokbaadását terheli.

47 Még ha igaz is, hogy – amint azt a belga kormány fenntartja – ezen adó kivetésének alapja nem önmagában a bemutatóra szóló értékpapírok kibocsátása, a jelen ítélet 35. pontjában megfogalmazottakkal azonos okokból, a 69/335 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében az ilyen értékpapíroknak az első megszerzésük részére történő birtokbaadását a kibocsátás részének kell tekinteni.

48 Emellett a bemutatóra szóló értékpapíroknak az első megszerzés részére történő birtokbaadása nem esik a 69/335 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti kivétel hatálya alá sem, mivel – ahogy a jelen ítélet 37. pontjából kiderül – az „átruházás” fogalmát szigorúan kell értelmezni, és a jelen ítélet 38. pontjában megfogalmazottakkal azonos okokból az újonnan kibocsátott értékpapírok első birtokbaadását nem foghatja át.

49 A belga kormány érvelésével ellentétben ez a megállapítás nem sérti a 69/335 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának a Bíróság által a Codan-ügyben hozott ítéletben kifejtett értelmezését.

50 Ahogy azt a főtanácsnok indítványának 38. pontjában kifejtette, a Bíróság az említett ítéletben az „értékpapírok átruházása” fogalmat valóban nem tágan értelmezte, hanem arra szorított, hogy az 69/335 irányelv különböző nyelvi változatait – a közöttük elforduló eltérések esetén – egységesen értelmezze, megállapítva, hogy az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontját nem lehet a német és a dán nyelv változatának megfelelően értelmezni, amelyek szerint az irányelv a tagállamok hatáskörét a tiszteletbeli ügyletek adóztatására korlátozza.

51 E megfontolások alapján megállapítható, hogy a bemutatóra szóló értékpapírok átadását terhelő adó a 69/335 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja által tiltott adónak minősül, amennyiben az az újonnan kibocsátott bemutatóra szóló értékpapírok első birtokbaadását terheli.

52 Következésképpen a Bizottság második kifogása is megalapozott.

53 Következésképpen meg kell állapítani, hogy mivel a Belga Királyság

– gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, tiszteletbeli vagy kötvénykibocsátás során előállított új értékpapír Belgiumban történő jegyzésére a tiszteletbeli ügyleteket terhelő adót vet ki, és

– amennyiben gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, tiszteletbeli vagy kötvénykibocsátás során előállított új értékpapírokról van szó, a belga vagy külföldi nyilvános tiszteletbeli ügyletekre vonatkozó, bemutatóra szóló értékpapír birtokbaadásakor a bemutatóra szóló értékpapír átadását terhelő adót vet ki,

nem teljesítette a 69/335/EGK tanácsi irányelv 11. cikkében eredő kötelezettségeit.

A költségekről

54 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a perveztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Belga Királyságot, mivel perveztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A BÍRÓSÁG (második tanács)

A következőképpen határozott:

1) Mivel a Belga Királyság

– gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, t?keemelés vagy kötvénykibocsátás során el?állított új értékpapír Belgiumban történ? jegyzésére a t?zsdei ügyleteket terhel? adót vet ki, és

– amennyiben gazdasági társaság alapítása vagy befektetési alap létrehozása, t?keemelés vagy kötvénykibocsátás során el?állított új értékpapírokról van szó, a belga vagy külföldi nyilvános t?kealapokra vonatkozó, bemutatóra szóló értékpapír birtokbaadásakor a bemutatóra szóló értékpapír átadását terhel? adót vet ki,

nem teljesítette az 1985. június 10-i 85/303/EGK tanácsi irányelvvel módosított, a t?keemelést terhel? közvetett adókról szóló, 1969. július 17-i 69/335/EGK tanácsi irányelv 11. cikkéb?l ered? kötelezettségeit.

2) A Bíróság a Belga Királyságot kötelezi a költségek viselésére.

Timmermans

Gulmann

Schintgen

Macken

Colneric

Kihirdetve Luxembourgban, a 2004. július 15-i nyilvános ülésen.

R. Grass

C. W. A. Timmermans

hivatalvezet?

a második tanács elnöke

* Az eljárás nyelve: francia.